

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

28 вересня 2019 року

Вип. 51

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2019

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 51. – 388 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Дашкевич Є.В. – кандидат біологічних наук, доцент (Білорусь)

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А.А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО / СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО

УДК 633.11:631.559:631.8:515.5:631.532

Олександр Онопрієнко, Марія Борисюк, Максим Кулик
(Полтава, Україна)

УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ТА ПІДЖИВЛЕННЯ ПОСІВІВ

У публікації наведено результати вивчення впливу підживлення посівів на якість зерна сортів пшениці озимої. Установлено вплив елементів структури врожаю на врожайність зерна та виокремлено найбільш врожайні з високою якістю зерна сорти – Іліас, Богдана та Кубус.

Ключові слова: пшениця озима, сорт, підживлення, урожайність, якість зерна.

The publication presents the study results of grain quality influence on productivity and yield of winter wheat varieties. The influence of the yield structure elements on productivity and grain quality has been determined and the most yielding with high quality grain varieties – Ilias, Bogdana and Kubus have been identified.

Keywords: winter wheat, variety, fertilizing, crops yield, grain quality.

Удосконалення технології вирощування пшениці озимої, на основі оптимізації системи живлення рослин, на даний час, набуває актуального значення. Адже, нові сорти пшениці, що внесені в реєстр сортів рослин потребують перегляду та уточнення окремих елементів сортової технології їхнього вирощування. У зв'язку з чим, вивчення реакції зареєстрованих та новостворених сортів пшениці озимої для умов Лісостепу має важливе значення для отримання високої врожайності культури з відповідною якістю продукції – зерна, що є основним компонентом для переробної промисловості: для хлібопечіння, використання у тваринництві, птахівництві та інших галузях сільського господарства нашої країни.

Врожайність пшениці озимої залежать від сорту, умов навколишнього середовища, що не завжди відповідають біологічним особливостям культури, і які можливо нівелювати агротехнічними заходами вирощування [1, 2, 3].

Поряд з цим, для забезпечення високої якості зерна важливим є використання збалансованої системи живлення рослин протягом усього періоду вирощування – від сівби до збирання врожаю. Це підтверджується даними авторів [4, 5], які стверджують про позитивний зв'язок між застосуванням підживлення посівів в окремі періоди онтогенезу та якістю отриманої продукції – зерна.

Тому, метою нашого експерименту є дослідження рівня врожайності насіння та якості зерна районованих і нових, зареєстрованих сортів пшениці озимої в умовах виробництва ДП «Глобинеагропродукт».

Агротехніка на дослідних ділянках – загальноприйнята для ґрунтово-кліматичної зони, окрім факторів які вивчалися: застосування підживлення згідно схеми експерименту.

Перелік досліджуваних чинників: фактор А (роки дослідження) – 2015-2018 рр.; фактор Б (сорти) – Чигиринка, Кубус, Богдана, Іліас; фактор В (підживлення посівів).

Досліди із сортами пшениці озимої на безудобреному фоні та за внесення $N_{30}(PK)_{60}$ в основне удобрення поєднував градації: а – ранньовесняне внесення добрив (без добрив, 30; 60 і 90 кг/га аміачна селітра); б – позакореневе підживлення по вегетації у фазу весняного кушіння (без підживлення, підживлення мікродобривами Мономідь 1 л/га, підживлення КАС 60 л/га, та сумісне застосування Мономіді і КАС).

За результатами досліджень було встановлено, що на рівень врожайності та якість зерна досліджуваних сортів пшениці озимої суттєвий вплив має система підживлення. Так, у

середньому за роки дослідження на варіантах позакореневого підживлення (із фоном основного удобрення), порівняно із контролем (без фону удобрення і підживлення) було отримано істотне збільшення врожайності для сортів: Чигиринка – на 2,3 т/га, Кубус – 3,0 на т/га, Богдана – 3,2 на т/га, Іліас – на 2,9 т/га.

Визначено, що найліпша якісь зерна за вмістом білка та клейковини формується в усіх досліджуваних сортів, за винятком сорту Чигиринка (3 клас якості) за використання всього комплексу системи живлення рослин (основного, ранньовесняного та позакореневого).

Множинна кореляційна залежність між досліджуваними агрозаходами на фоні контрастних погодних умов (кількості опадів та середньодобової температури повітря) свідчать про їхній взаємовплив на урожайність та якість зерна пшениці озимої. Цей прояв є найбільш відчутним на варіантах із застосуванням підживлення у роки, що характеризувалися як більш посушливі за ГТК навесні та більш зволожений – у період формування і наливу зерна пшениці озимої.

Висновки:

1. Застосування ранньовесняного підживлення посівів аміачною селітрою дозою N_{30} та послідовне позакореневе підживлення рослин пшениці озимої (Мономідь і КАС) на фоні основного внесення добрив $N_{30}(PK)_{60}$ суттєво збільшує врожайність та поліпшує якість зерна пшениці озимої. Виокремлено сорти Іліас, Богдана та Кубус, які протягом років досліджень забезпечують високу врожайність та якість зерна на рівні 1–2 класу.

2. Погодні умови періоду наливу і формування насіння мають значний вплив на кількість накопиченого білка в зернівці: посушливі умови цього періоду збільшують даний показник, зволожені навпаки – знижують. Це характерно для усіх сортів пшениці озимої поставлених на вивчення. Застосування позакореневого підживлення посівів дозволяє нівелювати негативний вплив опадів генеративного періоду рослин та підвищити вміст білка і відповідно клейковини в зернівці.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Рожков А. О., Ририк Т. В. Вплив строків сівби та норми висіву насіння на польову схожість і виживаність пшениці озимої. Селекція і насінництво. 2018. Випуск 113. С. 218–227. DOI:10.30835/2413-7510.2018.134385
2. Жемела Г. П., Сидоренко А. В., Кулик М. І. Роль погодних факторів у поліпшенні якості зерна озимої пшениці. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2007. № 2. С. 16–22.
3. Бараболя О. В., Барат Ю. М., Кулик М. І. та ін. Урожайність пшениці озимої залежно від систем удобрення та погодних умов вегетаційного періоду. Вісник Уманського національного університету садівництва. 2018. № 2. С. 3–9.
4. Попов С. І., Фурсова Г. К., Авраменко С. В. Формування врожайності зерна інтенсивних сортів озимих колосових культур після попередників соняшник і соя. Селекція і насінництво. 2014. Вип. 106. С. 163–168.
5. Попов С. І. Формування врожайності та якості зерна озимої пшениці в умовах східної частини Лісостепу України. Агробіологія. 2009. Вип. 1 (64). С. 128–137.